

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

τεύχος 40 – 50

Ιουλιος – Οκτωβριος 1985

Διμηνιαία έκδοση

του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

«ΥΓΕΙΑΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ»

ΕΣΔΝΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου
Β. Λανάρα
Μ. Μαλγαρινού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Ανωτέρα Σχολή Αδελφών Νοσοκόμων
Σεβαστουπόλεως 16 - Αθήνα

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοθεσία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

ΕΒΗΤΑ
medical arts

εταιρεία ιατρικών
γραφικών τεχνών
και δημοσιότητας

Κατεχάκη & Αδριανείου 3 - 115 25 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 67 14 371 - 67 14 340

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εμβάσματα - Επιταγές
Περιοδικό ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
Πύργος Αθηνών - Γ' κτίριο II: 1α
Μεσογείων 2 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 7702861

Τιμή τεύχους 100 δρχ.
Για σπουδάστριες 50 δρχ.
Ετήσια 500 δρχ.
Ετήσια στο εξωτερικό \$10

ΑΦΙΕΡΩΜΑ στην ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ

1. Της Συντάξεως
2. Ελένη Πατρινέλη
*Β. Λανάρα. Από το βιβλίο:
ΤΑ ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΔΕΛΦΩΝ
ΤΟΥ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ» 1875-1975*
3. Εγκύκλιος του Προέδρου του ΔΣ του «Ευαγγελισμού»
με την αποχώρηση της Ε. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ από το Νοσοκομείο λόγω συν-
ταξιοδότησεως, 1972
4. Η Ε. Πατρινέλη ως Διευθύνουσα του «Ευαγγελισμού»
Α. Δημητριάδου
5. Η Ε. Πατρινέλη ως Πρόεδρος του ΔΣ του ΕΣΔΝΕ
Στ. Παπαμικρούλη
6. Ελένη Πατρινέλη - Αναδρομή
Α. Ζαφειρίου
7. Ελένη (Λέλα) Πατρινέλη
Γ. Ράμμου
8. Εις Μνήμην
Α. Μάνου
9. Ελένη Πατρινέλη
Κ. Γαρδίκια
10. Απονομή του βραβείου «Αδελφής Νοσοκόμου» του Ιδρύματος
«ΚΑΤΙΓΚΩ ΚΑΙ ΓΙΩΡΓΗΣ ΧΡ. ΛΑΙΜΟΣ». Έκθεση
11. Ομιλία
Η. Παπαβασιλείου
12. Ομιλία
Ο. Λουρίδη
13. Αντιφώνηση
Α. Δημητριάδου
14. Στην Ελένη Πατρινέλη. Ποίημα
Α. Κουβέλη
15. Σύγχρονοι τάσεις της Νοσηλευτικής
Ε. Πατρινέλη
16. Οργάνωσις και Διοικήσις των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών
Ε. Πατρινέλη

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Στις 13 Οκτωβρίου 1985 απεβίωσε η Ελένη Πατρινέλη, Επίτιμη Διευδύνουσα Αδελφή του Θεραπευτηρίου *ο Ευαγγελισμός* και Επίτιμη Πρόεδρος του Συνδέσμου μας.

Ο θάνατός της συγκίνησε βαθιά τις Ελληνίδες Αδελφές, γιατί η ζωή της και η νοσηλευτική της σταδιοδρομία αποτέλεσαν σταθμό στη νεώτερη νοσηλευτική ιστορία της χώρας μας.

Αληθινή ηγέτιδα, μπόρεσε να συλλάβει τα μηνύματα των καιρών της και να εκμεταλλευθεί τις περιστάσεις για την ανύγωση της νοσηλευτικής στάθμης. Έβλεπε μακρύτερα και χωρίς να υποτιμά τα πολύπλοκα και δύσκολα προβλήματα που αντιμετώπιζε ο κλάδος, ενέπνεε τον ενθουσιασμό για το έργο της Νοσηλείας στις νέες Αδελφές και στις Σπουδάστριες της Νοσηλευτικής.

Η μορφή της Ελένης Πατρινέλη ενέπνεε σεβασμό σε όλους. Η αρχοντιά και το παράδειγμά της καθώς και η ακεραιότητα του χαρακτήρα της παρακινούσε το προσωπικό να εκτελεί τα καθήκοντά του όσο πιο τέλεια γινόταν. Αυστηρή αλλά δίκαιη, προσπαθούσε με κάθε τρόπο να ανεβάσει το κύρος της Αδελφής.

Μεταξύ των επιτευγμάτων του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος επί Προεδρίας της Ελένης Πατρινέλη συγκαταλέγονται:

- Η απόκτηση του Εντευκτηρίου *Αθηνά Μεσολωρά* και των Γραφείων του ΕΣΔΝΕ στον Πύργο Αθηνών, σε οίκημα της Εργατικής Εστίας.
- Η δημιουργία του Λογαριασμού *Αθηνάς Μεσολωρά*.
- Η σύγκληση Πανελληνίων Συνεδρίων Διπλωματούχων Νοσοκόμων και Επισκεπτριών Αδελφών κατά τα έτη 1969 στην Αθήνα και 1971 στη Θεσσαλονίκη.
- Η συλλογή και ταξινόμηση στοιχείων και η προσπάθεια συγγραφής της ιστορίας του ΕΣΔΝΕ σε συνεργασία με τις κ.κ. Σοφία Λεδάκη και Αναστασία Παπαδημητρίου.

Το ΔΣ του ΕΣΔΝΕ σε συνεδρίασή του αποφάσισε να αφιερωθεί ένα τεύχος του Περιοδικού *Νοσηλευτική* στην *Ελένη Πατρινέλη*.

Η απονομή του *Α' Βραβείου Αδελφής Νοσοκόμου* του Ιδρύματος *Κατίγκω και Γιώργης Χρ. Λαιμός* στην Ελένη Πατρινέλη καθώς και η απόφαση των συγγενών της να διατεθούν τα χρήματα του βραβείου (200.000 δρχ.) για την καδιέρωση *υποτροφίας Ελένη Πατρινέλη* αποτελούν ορόσημα για το σώμα των Αδελφών και περιλαμβάνονται στο τεύχος αυτό. Επίσης αναδημοσιεύονται και δύο ομιλίες της σε Πανελλήνια Νοσηλευτικά Συνέδρια.

Θεωρούμε, ότι η έκδοση αυτού του τεύχους της *Νοσηλευτικής* αποτελεί μια μικρή προσφορά στη μνήμη της *Ελένης Πατρινέλη* και με χαρά το παρουσιάζουμε στο αναγνωστικό κοινό.

ΕΛΕΝΗ ΑΝΤ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ
1900 - 1984

ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ
ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Α. Ζαφειρίου

τ. Διευθύνουσα Αδελφή
του «Ευαγγελισμού»

Καθώς πέρασα από την αυλή του Νοσοκομείου σήμερα το πρωί κύτταξα προς το παράθυρο του Γραφείου Διευδυνούσης Αδελφής. Μου φάνηκε πως είδα την αείμνηστη Ελένη Πατρινέλη καθισμένη στο γραφείο της να γράφει. Η σκέψη μου γύρισε 43 χρόνια πίσω, τότε που ήμουν μαθήτρια. Νόμισα πως είδα το αρχοντικό της παράστημα και τη γεμάτη καλωσύνη φυσιογνωμία της.

Το φως του γραφείου της ήταν συνήθως αναμμένο έως αργά τη νύκτα γιατί εργαζόταν. Τα προβλήματα της εποχής εκείνης ήταν πολλά και δύσκολα. Ο αριθμός των Διπλωματούχων Αδελφών μικρός. Η προσέλευση των ασθενών μεγάλη ιδιαίτερα κατά την ημέρα της εφημερίας. Δύσκολο το πρόβλημα της τακτοποίησης των ασθενών. Πολύ μεγαλύτερο το πρόβλημα της καθαριότητας. Οι περισσότεροι απ' αυτούς έπρεπε να καθαριστούν και να αντιμετωπιστεί το νόσημά τους. Είχε οργανώσει ειδική Νοσηλευτική Μονάδα για τη νοσηλεία αυτών των ασθενών, το «*Τμήμα Διαλογής*».

Το δέμα της διατροφής ήταν δύσκολο, είχε φροντίσει να χορηγείται γάλα στις Αδελφές μέσω της Αμερικανικής Βοηθείας.

Τα νοσήματα της εποχής εκείνης ήταν πολλά από τον υποσιτισμό, αλλά και πολλά τα λοιμώδη νοσήματα. Φρόντιζε να τοποθετούνται για τη νοσηλεία των ασθενών αυτών μεγαλύτερες στην ηλικία Αδελφές.

Παρόλες τις φροντίδες της η Ελένη Πατρινέλη έβρισκε χρόνο να κουβεντιάσει μ' εμάς τις μαθήτριες, όταν διαβάζαμε στον κήπο, και μας ρωτούσε πιο μάθημα μας αρέσει. Ήθελε να αναπτύσσονται και να μορφώνονται οι Αδελφές. Μας ενθάρρυνε να μαθαίνουμε ξένες γλώσσες για να μπορέσουμε να επισκεφθούμε άλλες χώρες, προηγμένες, στη Νοσηλευτική και να μετεκπαιδευόμαστε. Είχε δάρρος στην αντιμετώπιση των προβλημάτων. Ήταν αποφασιστική ιδιαίτερα όταν εδίγοντο δέματα Αδελφών. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός που θα σας αναφέρω.

Την εποχή εκείνη το κτίριο ΑΧΕΠΑ ήταν κτισμένο αλλά όχι τελειωμένο εσωτερικά. Σ' έναν όροφο και συγκεκριμένα στον έκτο ήταν τα γραφεία του επισιτισμού που κατελάμβαναν τον μισό όροφο. Κατόρθωσε να πείσει το Διοικητικό Συμβούλιο να εγκρίνει τη δαπάνη για την αποπεράτωση του υπολοίπου ορόφου για να μεταφερθούν εκεί οι Μαθήτριες της Σχολής. Πράγματι

τακτοποιήθηκε ο όροφος και άρχισε να γίνεται η καθαριότητα. Θυμάμαι ότι ήταν Σάββατο απόγευμα όταν κάποιος Νοσοκόμος είπε στην Διευθύνουσα Πατρινέλη ότι οι υπάλληλοι του επισιτισμού εγκρέμιζαν τον διαχωριστικό τοίχο και χαιρόταν που θα είχαν γραφεία σε όλον τον όροφο. Έδωσε εντολή να μεταφερθούν αμέσως οι Μαθήτριες. Πρώτες ανεβήκαμε οι μικρότερες. Πήραμε τις κουβέρτες, τα σεντόνια και το μαξιλάρι μας και ανεβήκαμε από τις σκάλες. Σε λίγο οι Νοσοκόμοι μας έφεραν τα στρώματα και τα κρεβάτια μας. Ξαπλώσαμε στα κρεβάτια και γελούσαμε. Όταν τελείωσε το γκρέμισμα του τοίχου οι υπάλληλοι ξαφνιαστήκαν σαν είδαν εμάς ξαπλωμένες. Η αείμνηστη Χριστοφίδου τους απάντησε: «Εμείς μπήκαμε από την πόρτα, δεν γκρεμίσαμε τοίχο».

Περισσότερο από όλα η Ελένη Πατρινέλη αγαπούσε την φροντίδα των ασθενών. Έβλεπε τον ανθρωπινό πόνο σαν μια απέραντη θάλασσα και το έργο της Αδελφής σαν μια απέραντη αποστολή. Είχε ένα ιδιαίτερο χάρισμα να καλωσορίζει τους ασθενείς, να συζητά μαζί τους και να τους βοηθά στην αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.

Ήθελε να υπάρχουν άριστες συνθήκες νοσηλείας για τους ασθενείς. Η χαρά της ήταν μεγάλη όταν αποπερατώθηκε, η πτέρυγα ΑΧΕΠΑ και άρχισε να οργανώνει εκεί τις Νοσηλευτικές Μονάδες. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι σε κάθε όροφο κράτησε δύο θαλάμους οι οποίοι ονομάστηκαν *Διημέρευσις Ασθενών*. Ήταν ένα είδος σαλονιού όπου πήγαιναν οι ασθενείς να ιδούν τους επισκέπτες τους, να καδίσουν περισσότερο άνετα και να συζητήσουν μαζί τους.

Είχε πολλή δύναμη στην αντιμετώπιση των προβλημάτων και των δυσκολιών. Όταν τα συζητούσαμε μας έλεγε στο τέλος «ευτυχώς που δεν μας κόβεται η όρεξη».

Η εργασία της στον Ευαγγελισμό ήταν ένα καινούργιο ξεκίνημα. Τον καιρό εκείνο άρχισε να προβάλλει μια φωτεινή εποχή του Χριστιανικού Έργου. Συνεργάστηκε με την Αδελφότητα Θεολόγων «ΖΩΗ». Τότε άρχισαν να έρχονται στην Σχολή Αδελφών του «Ευαγγελισμού» μαθήτριες με Χριστιανικά ιδανικά, με αγάπη για το έργο της Αδελφής και έντονη την διάθεση διακοινίας προς τους ασθενείς. Επίσης ήλθαν, και πολλές νέες για να εργαστούν σαν βοηθητικές Αδελφές. Όλες έδωσαν νέα πνοή στο έργο της Αδελφής. Σήμερα είναι άριστες νοσηλεύτριες, εξαιρετα στελέχη της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του *Ευαγγελισμού* καθώς και των Νοσοκομείων ολόκληρης της Ελλάδας.

Πολύτιμες υπηρεσίες προσέφερε επίσης η Ελένη Πατρινέλη στον Εθνικό Σύνδεσμο Διπλωματούχων Αδελφών σαν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και σαν Πρόεδρος.

Στο σύνολο των 32 χρόνων της υπηρεσίας της στον Ευαγγελισμό εργάστηκε με πολλή αγάπη για τους ασθενείς. Της απενεμήθηκαν πολλά μετάλλια. Στο Νοσηλευτικό έργο προσέφερε όλες τις δυνάμεις του σώματος και της ψυχής.

Από τον ουρανό όπου βρίσκεται τώρα θα προσεύχεται για το Νοσηλευτικό έργο της πατρίδας μας.

Η ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ με τους σημερινούς βασιλείς της Ισπανίας και τον Θωμά Δοξιάδη.